

Smärre meddelanden och notiser

Anteckningar om vedskalbaggar i Småland (Coleoptera)

Notes on wood-boring beetles found in Småland

Eucnemis capucina Ahr. Den 25.3.72 undersöktes vid Hornsö i Småland en gammal avblåst bok, inuti delvis angripen av röta och med rester av fågelbon. Härvid påträffades *Allecula*-larver och vid sällning av innanmätet erhöles bl.a. *Cryptophagus badius* Sturm, *confusus* Bruce och *labilis* Er.

En del av veden hemfördes och placerades första veckan i 17° temperatur, därefter i 23°. Den 20.4 satt ett ex. av *Eucnemis capucina* i ett gammalt grenbrott, ca 7 cm i diam. Trots noggrann genomgång av materialet påträffades inga fler imagines och inte heller några larver.

E. capucina är ej tidigare känd från bok i Sverige. Det ligger nära till hands att anta, att det första smålandsexemplaret, taget av Gösta Svensson i Värnanäs 6.6.61, också kläckts ur bok, då detta trädslag förekommer rikligt på lokalen.

Ur materialet från Hornsö-boken kläcktes vidare 25.4 1 ex. av *Caenoscelis fleischeri* Rtt. (*grandis* Thoms.), ny för Sm, och 19—27.5 kläcktes *Allecula*-arten, som visade sig vara *rhenana* Bach.

Dirrhagus lepidus Rosh. Denna eucnemid har länge varit känd från Upl och har senare tagits i ett fåtal sydliga landskap, dock mestadels endast i enstaka ex. Det kan därför vara värt att nämna, att jag på en lokal i Vetlanda-trakten har kunnat följa artens utveckling. På lokalen i fråga finns ett mindre bokbestånd. Detta har uppenbarligen tidigare varit större och delvis avverkat. Vid avverknings-

har en del större bokstockar lämnats kvar, vilka sedan blivit bevuxna med olika svampar, som brutit ned ytveden till en för *Dirrhagus*-arten lämplig konsistens.

Tre stockar, ca 60 cm i genomskärning, har undersökts. Barken var delvis kvar och ytveden ned till ett djup av ca 15 mm vitrötad, så att den kunde brytas sönder med fingrarna. På gränsen till den hårdare veden fanns *Dirrhagus*-larverna. Deras gångar är i det första stadiet mycket svåra att upptäcka. Lättast finner man arten i puppstadiet under försommaren. 1973 fann jag redan i mitten av maj delvis utfärgade hannar av arten.

Tydligen kläcks hannarna först. I början av juni finner man övervägande hannar, medan honorna helt dominerar i slutet av denna månad. I början av juli fanns så gott som enbart honor på stockarna och sådana uppträdde, sökande efter lämpliga ägglägningsplatser, ända in i augusti. Parningen sker normala år troligen i slutet av juni.

Lokalen ligger öppen mot sydväst, och djuren visar sig endast i solsken. Den bästa tiden på dygnet att finna dem framme tycks vara vid 15-tiden.

I juli 1974 slaghåvade jag en hona av *lepidus* ca 5 km från ovannämnda lokal, så arten har tydligen större spridning i trakten. Den angriper f.ö. flera olika slags lövträd. I Sverige är den sålunda även känd bl.a. från asp och björk.

Hypocoelus olexai Palm. Den 21.7.72 fann jag i Skirö, ca 2 mil från Vetlanda, en hanne

av denna sällsynta art springande på ett upplag av brunrötade mindre ekstockar. Trots noggrann undersökning kunde varken flera imagines eller larver av arten påträffas. Däremot fanns rikligt av både imagines, puppor och larver av *Orchesia undulata* Kr. Ihärdiga försök såväl 1973 som 1974 att återfinna *Hypocoelus*-arten på lokalen var förgäves.

Drapetes biguttatus Pill. Den 24.6.73 besökte jag Hornsö för att söka efter *Drapetes*, som min samlarkollega Thomas Sandgren tagit där någon vecka tidigare. Starkt solsken rådde, varför förutsättningarna tycktes goda. Då jag mera tillfälligtvis undersökte en större björkstock, upptäckte jag till min glädje en *Drapetes* sittande i spormjölet av en svamp, som växte på ett ställe, där barken hade släppt från splinten. Flera ex. kunde jag ej finna, inte heller larver eller puppkammare.

Senare fann jag samma svamp på en ekstock och även här erhöles ett ex. av *Drapetes*. Det var helt täckt av svampsporer och mycket svårt att upptäcka. Svampen är troligen *Stemonitis fusca*, som får detta utseende, när den är något år gammal.

Även 1974 sökte jag *Drapetes* på samma lokal och fann 1 ex. under en björkbräda. Här kunde dock ingen svamp iakttas.

Agrilus guerini Boisd. & Lac. Småland är fortfarande det enda landskap, som denna art är känd ifrån. Jag har kläckt den vid några tillfällen ur sälggrenar, mest sådana som tagits på stående skadade sälgar mellan Hornsö och Allgunnen. De karakteristiska gångarna gör att arten är lätt att finna. Bästa resultatet får man, om man i slutet av juni tar hem kläckningsved med förpuppningsfärdiga larver. Kläckningsförsök under vinterhalvåret har i många fall misslyckats på grund av mögelbildning eller alltför stark uttorkning. Att man påträffar imagon i det fria är mycket sällsynt. Det

förtjänar därför att nämnas, att ett ex. iaktogs vid 14-tiden på dagen krypande i solskenet på en fallen sälg vid Hornsö och att ett ex. påträffades färdigt i puppkammaren i ett starkt solexponerat träd den 4.7.74. Så vitt jag vet är detta de enda imagines av arten, som anträffats ute, sedan O. Lundblad tog det första svenska exemplaret genom slaghävning 1943 (Ent. Tidskr. 64: 192).

Calitys scabra Thbg. På jakt efter *Adelocera*-arterna *conspersa* Gyll. och *fasciata* L. den 14.5.72 utanför Norra Kvills nationalpark fann jag en *conspersa* sittande i en springa på en på marken liggande talltopp. I hopp att hitta flera ex. genomsökte jag talltoppen mycket noga, vilket resulterade i att jag fann ytterligare 3 ex. *conspersa* och dessutom 11 ex. *Calitys scabra*.

Toppen var mycket hård och gråfärgad i ytan. När den spräcktes i springorna som uppstått, när den blåste av, var den brunrötad inuti. Där höll båda de nämnda arterna till.

I maj 1974 fann jag 3 ex. av *Calitys scabra* på samma lokal, denna gång tillsammans med *Ostoma ferruginea* L.

Calitys är närmast känd från Gotska Sandön och ej tidigare rapporterad från Småland.

Ceruchus chrysomelinus Hochw. Av denna art fann jag vid 17-tiden den 17.6.72 ett kopulerande par på gamla granstockar strax intill parkeringen vid Norra Kvills nationalpark. I stockarna fanns larver av arten, vilka sedermera kläcktes. Arten torde ha goda utvecklingsmöjligheter i parken, varifrån den rapporterats av Bengt Rapp och Stig Lundberg.

Behjälpliga med granskning och bestämningar har varit Thure Palm och Stig Lundberg, till vilka jag här vill framföra ett hjärtligt tack.

Willy Kronblad

Skogsvägen 10, Ekenässjön
574 00 Vetlanda, Sweden